

Eesti k ainekava

9. kl

Õppesisu

Suuline ja kirjalik suhtlus

- Veebisuhtluse eesmärgid, võimalused ja ohud.
- Veebipõhised suhtluskanalid: jututoad, blogid, kommentaarid.
- Veebis kommenteerimine. Keeleviisakus ja -väarikus. Anonüümsuse mõju keelekasutusele.
- Aktuaalse meediateksti kommenteerimine vestlusringis. Loetu kirjalik ja suuline vahendamine. Suhtlemine ajakirjanikuga.
- Väitlus, väitluse reeglid.

Teksti vastuvõtt

- Veebilehed: eesmärgid ja ülesehitus. Veebist teabe otsimine, teabeallikate ja info kriitiline hindamine.
- Teabe talletamine ja süstematiseerimine.
- Sõnalise teksti seostamine pildilise teabega (foto, joonis, skeem jm). Pilttekstide ja teabegraafika lugemine ja tõlgendamine.
- Tarbetekstide eesmärk, tarbetekstide tunnused ja ülesehitus. Tarbe- ja teabetekstidest olulise info leidmine, süstematiseerimine ja selle põhjal järelduste tegemine.
- Funktsionaalstiilid: tarbe-, teabe-, meedia- ja reklaamtekstide keelekasutus.

Tekstiloome

- Leiab arutlusteema ja sõnastab isikliku kogemuse või alustekstide põhjal. Arutluse põhiskeem: väide, põhjendus, järeldus.

- Teksti pealkirjastamine. Tekstilõik, tekstilõigu ülesehitus. Lõikude järjestamise põhimõtted ja võimalused. Teksti sidusus. Jutustava, kirjeldava ja arutleva tekstiosa sidumine tervikuks.
- Valib sobivaid keelevahendeid kõnelemisel ja kirjutamisel vastavalt suhtluseesmärkidele.
- Kirjaliku ja suulise keelekasutuse eripära.
- Teksti keeleline toimetamine: sõnastus- ja lausestusvigade parandamine.
- Keeleteadmiste rakendamine töös tekstidega. Keelekujundite kasutamine tekstiloomel: konteksti sobivad ja sobimatud kujundid.
- Tarbetekstide koostamine ja vormistamine: elulookirjeldus, seletuskiri, avaldus, taotlus.

Õigekeelsus ja keelehoole

Üldteemad

- Keeleuendus. Kirjakeele areng tänapäeval: võimalused ja ohud.
- Keelesugulus, soomeugri ja indoeuroopa keeled.
- Eesti keele eripära, võrdlus teiste keeltega.

Häälikuõpetus ja õigekiri

- Muutumatu sõnade kokku- ja lahkukirjutamine.
- Tsitaatsõnade märkimine kirjas. Võõrnimede õigekiri ja vormimoodustus.
- Lühendamise põhimõtted ja õigekiri, lühendite käänamine.
- Poolitamine, sh võõrsõnade ja nimede poolitamine.
- Arvuti keelekorrektori kasutamine.

Sõnavaraõpetus

- Keelendite stiilivärving, seda mõjutavad tegurid. Fraseologismid, nende stiilivärving.
- Sõnavara täiendamise võimalused: sõnade tuletamine, liitmine ja tehissõnad. Sagedamini esinevad tuletusliited ja nende tähendus.
- Eesti keele olulisemad sõna- ja käsiraamatud, keelealased veebiallikad. Sõnaraamatute kasutamine sõnade tähenduse ja stiilivärvingu leidmiseks.

Õpitulemused

Suuline ja kirjalik suhtlus

- Esitab kuuldu ja loetu kohta küsimusi, teeb kuuldu ja loetu põhjal järeldusi ning annab hinnanguid.
- Suudab asjalikult sekkuda avalikku diskussiooni meediakanalites, üritustel ja mujal; kommenteerib veebis asjakohaselt.
- Märkab tekstides ja suhtluses tehtavaid keelevelikuid.
- Kasutab asjakohaseid suulise ja kirjaliku suhtlemise tavasid ja võimalusi.

Teksti vastuvõtt

- Loeb ja kuulab avaliku eluga kursisoleku ja õppimise või töö eesmärkidel ning isiklikust huvist; rakendab lugemise ja kuulamise eri viise ja võimalusi.
- Loeb ja kuulab sihipäraselt, kriitiliselt ja arusaamisega nii oma huvivaldkondade kui ka õpi- ja elutarbelisi tekste.
- Valib teadlikult oma lugemisvara.
- Suudab teha järeldusi kasutatud keelevahenditest, märkab kujundlikkust.

Tekstiloome

- Oskab eesmärgipäraselt kirjutada eri liike tekste, tunneb kirjutamiseks ja esinemiseks valmistumise etappe (kirjand, kommentaar, elulugu, avaldus, seletuskiri, taotlus), vormistab korrektselt.
- Seostab oma kirjutise ja esinemise sündmuse või toimingu eesmärgi ja teiste tekstidega.
- Vahendab kuulnud ja loetud tekste eetilisel, sobiva pikkuse ja täpsusega.
- Kasutab tehisintellekti kirjutamise planeerimisel ja teksti toimetamisel.
- Koostab jutustava-arutleva teksti, leiab teema, sõnastab pealkirja, valdab teksti ülesehituse põhimõtteid, sobivaid keelevahendeid, ehitab teksti üles vastuvõtjat arvestades, järjestab ja seostab info loogiliselt ning valdab peamisi tekstisidususvõtteid;
- Väljendab hinnanguid, seob alusteksti mõtted enda seisukohtadega, kasutab selleks vajalikke keelevahendeid;
- Esineb suuliselt ja peab kõnet;
- Toimetab enda tekste tagasiside põhjal, kasutab teksti tagasisidestades õpitud keeleteadmisi.

Õigekeelsus ja keelehoole

- Väärtustab eesti keelt kui riigikeelt ja ühena Euroopa ja maailma keeltest; suhestab keeli teadlikult, tajub nende erinevusi. Kirjeldab kirjakeele kujunemist, keelekorralduse ja keelehooldes põhimõtteid, mõistab üldjoontes keeleseaduse olemust.
- Edastab võõrkeeles kuulnud ja loetud infot korrektses eesti keeles ja arvestades eesti keele kasutuse väljakujunenud tavasid.
- Suhtub mõistvalt eesti keelt teise keelena kõnelejatesse, on toetav vestluspartner.
- Leiab oma sõnavara rikastamiseks keeleallikatest sõnade konteksti-tähendusi, kasutusviise ja mõistesuhteid.
- Teab eesti k häälikusüsteemi, sõnaliike ja -vorme ning lauseehituse peajooni, tunneb tekstis erineva stiiliväärtusega sõnu ja väljendeid, kasutab ja mõistab tekstis kasutatud keelendite tähendusvarjundeid.

- Järgib eesti k õigekirja aluseid ja põhimõtteid, oskab leida õigekirjajuhiseid internetiallikatest ning sõna- ja käsiraamatutest, kasutab õigekirjakorrektorit.
- Tunneb ja selgitab hinnangu väljendamise keelelisi vahendeid, märkab neid loetud tekstides ja kasutab enda tekstides.
- Kasutab teksti sidususe võtteid enda tekstides.